

דל.

פ ר ט י כ ל מס. י"ט/2

של ועדת החוקה, חוק וספס
ירושלים, יום ד', י"א בניסן תש"י - 29.3.50

חברי הועדה הנוכחים:

- נ. ניר - היו"ר
- ע. אסף (באחור)
- י. בדר (באחור)
- י. בר-יהודה
- ד. בר-רב-האי (באחור)
- א. ג'רג'ורה
- י. הררי (באחור)
- ק. כהנא
- ש. כ"ץ (באחור)
- פ.ד. לוינשטיין
- י. לם (באחור)
- א. לנקין
- ח. רובין (באחור)
- א. תבורי (באחור)

בזכות דעה מיעוט: ד. כהן (באחור)

פוזמנים:

- ח. וילנקפלד - משרד המשפטים
- י. קרן-צבי -
- ט. פילאמנטה - סתרגט לערבית.

הישיבה נפתחה בשעה 08.30.

היו"ר נ. ניר: אני פותח את הישיבה.

1. סדר היום: הארכת תוקף של תקנות שעת חירום (עבירות תנועה - דין חיילים)
2. חוק בדבר מניעתו וענישתו של הפסע השפדת עם.
3. חוק גיל הנישואים.

אם ישאר לנו זמן, נדון בשאלת הפרוצדורה

בענין שרים שיחריפו ישיבות מטשלה.

חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (עבירות תנועה - דין חיילים)

היו"ר נ. ניר: החוק הזה היה כבר פעמיים בפני ועדת החוקה.

פעמיים הארכנו אותו. בפעם השניה הכנסנו

גם את התיקון שלא נתקבל בפעם הראשונה. ועדת המשנה הטילה עלי למסור

לפליאת הועדה שתי הערות:

חוק בדבר מניעתו וענישתו של הפשע השמדת עם.

הי"ד נ. ניר:

בקשר עם חוק זה היתה הסתייגות של חבר

הכנסת לט, שהביאה בטבוכה הרבה חברי

כנסת. חבר הכנסת בן-אהרון הציע אז לרחות את ההצבעה. בינתיים הגענו לידים פשרה, אך ישנם שני וריינטים שעליהם עלינו להחליט. רוב חברי הכנסת לא הבינו על מה היה הויכוח בין רוב חברי הועדה ובין הסתייגים. לא היה בינינו ויכוח האם צריך או לא צריך לבטל את פסק-דין הסוואה בעניני השמדת עם; הדבר הזה יבוא בזמנו, כאשר תעמוד בפני הכנסת שאלת כיסול עונש הסוואה. הויכוח היה, האם להכניס מסיבות מקלות, והאם לקבוע מסיבות של עונש על פשעים אלה. הפשרה שאליה הגענו בענין זה היא: להכניס מסיבות מקלות, אך לא לקבוע את המסיבות.

הוריאנט הראשון: "האשם בהשמדת עם דינו

כדין האשם ברצח, אך אם עשה את המעשה המהורה את העבירה בנסיבות שאלמלא סעיף 6 היו פותרות אותו מאחריות פלילית או היו משמשות עילה למחילת העבירה, והוא עשה כמיטב יכולתו כדי להקל את חומרת התוצאות שבגרמו ע"י המעשה, יהיה דינו כדין האשם בהריגה."

הוריאנט השני הוא כמעט כמו הוריאנט

הראשון, אלא שבשורה הראשונה, במקום "דינו כדין האשם ברצח" כתוב: "דינו סיתה"; ובהתאם לכך, במקום "דינו כדין האשם בהריגה", כתוב: "דינו מאסר עולם".

ההבדל בין שני הוריאנטים הוא בזה שאלה

מאאנא שרוצים לבטל את עונש הסוואה, אינם רוצים להשאיר את הסלה "מיתה".

י. בר-יהודה:

קיים עוד הבדל: אם נקבל את הנוסח הראשון,

הרי אם תהיינה מסיבות מקלות, יתק

שהעונש לא יהיה דוקא מאסר עולם, מפני שאם במקום סיתה יבוא העונש של מאסר עולם, יתכן שישנו גם את עונש מאסר העולם לעונש קל יותר. לפי הנוסח השני יכול להתקבל אבסורד כזה: אם הוא לא עשה שום דבר להקלת פשעו, יהיה מאסר עולם; אם הוא עשה משהו להקלת פשעו, יהיה מאסר עולם.

ח. וילסנפלד:

לנקודה שעורר בר-יהודה: ברור שכאשר

ח. וילקנפלד:

גדון בשאלת ביטול עונש המוות, נצטרך לסקור את כל מערכת החוקים שלנו ולהחליט לגבי כל סקרה ומקרה. בהצעת החוק שהיתה בענין זה, שהובאה בפני הכנסת ולא הגיעה לקריאה ראשונה, נאמר שבמקום עונש מוות, בכל מקום שהחוק מחייב עונש מוות, יהיה מאסר עולם כעונש אקסקלוסיבי, ובכל מקום שהאדם מחייב מאסר עולם, יהיה - עד עתה שאני זוכר - 25 שנות מאסר כעונש מאכסימלי. אילו היינו פועלים על יסוד ההצעה הזאת, לא היתה מתקבלת הסתירה שעליה הצביע בר-יהודה.

י. לם:

אני מבקש בכל זאת לסקור אם אין אנחנו צריכים לקבוע עונש מינימלי לעבירות מסוג זה. נגד קביעת עונש מינימלי הובא הנימוק, שיתכן שיופיע בפני בית-המשפט אדם אשר יהיה אשם מבחינה פורמאלית, אבל שלדעת הכל לא צריך להענישו בעשר שנות מאסר. במקרים כאלה מוטב לא להביא את הענין בפני בית-המשפט מאשר להסכים שבחוק להענשת הפשע השטות עם, תהיה אפשרות להטיל עונש מלי - ואפשרות כזאת קיימת לפי ההצעה הזאת. היתה גם טענה, שקביעת מינימום בעונש, זה דבר חדש בחוק שלנו. גם לו היה זה נכון, צריך היה לעשות זאת, מפני שזהו פשע מיוחד. אבל אין זה נכון, מפני שמועצת המדינה הזמנית קבלה מינימום כזה בעניני הספרות וגם בעניני התעבורה.

י. ברנ:

רבותי, גישתי לחוק הזה היא גם גישה יוריסטית וגם גישה אנושית - אותה גישה ששמעתי אצל ספי הגב' פאירסון. איבני חסיד שלה, אבל הפעם היא אמרה דברים שבודאי כל איש שאיבנו יוריסט יבינם יפה.

ההבדל בין כתיבת "סיתה" ובין "עונש על רצח" הוא קודם כל כלפי חוץ. בן-אדם פשוט אינו יודע מה זה "עונש על רצח"; הוא יודע כי לפעמים תולים אדם בעד רצח, אבל הוא יודע כי ישנם מקרים שאין עושים זאת; הוא יודע גם כי קיימת איזו החלטה או הבטחה לא לתלות, כי הכנסת אינה רוצה בכך. אם כותבים "עונש על רצח", הרי בעיני אנשים רבים, גם אם אינם יוריסטים, פירוש הדבר יהיה שיכול להיות גם עונש אחר מאשר מיתה, ובעיני רבים אחרים הדבר יפורש: כלומר, לא עונש מוות לכן חשוב לאסר שהעונש על פשע זה יהיה מיתה.

רל.

ועדת החוקה, חוק נוספת

29.3.60

חוק בדבר מביעתו וענישתו של הפשע השמדת עם
בדר:

ובמקום לאמר מה הוא העונש, אומרים שהעונש יהיה כמו העונש על פשע
אחר, בעיני יוריסט פירוש הדבר שכוונת המחוקק היא לקשור מראש את
גורל עונש השמדת עם עם גורל העונש על רצח. כיון יוריסט יודע כי
קיימת נטייה בכנסת ובממשלה לבטל את עונש המוות על רצח, פירוש הדבר
שהנטייה הזאת חלה גם על השמדת עם. ברור שנוכל בכל רגע לחוקק חוק האוסר
שביטול עונש המוות על רצח, אינו חל על הפשע השמדת עם, אבל לפי הכתוב
כאן מתפרש שהכונה היא לקשור את שני הפשעים. לכן אני חושב שעלינו
לכתוב בפירוש "דינו מיתה", אלא אם כוונתנו היא שהכנסת הממשלה על אי-
ביצוע עונש המוות, תחול גם לגבי פשע זה.

בענין קביעת סינימום של עונש. גב' מאירסון

אסרה שכאשר שומעים כי אלזה קוך קבלה ארבע שנות מאסר, מתעורר אצל כל
אחד מאתנו רגש של התקוממות וחוסר הנבה, כמו כשכל סיני נאצים מקבלים
שנה, שנתיים או שלוש שנות מאסר, בדיוק לפי שיטת החוק הזה. אני יודע
שישנם מקרים רבים מצריך להקל. אבל מחובתנו לאמר כי הפשע הזה כל כך
חשוב מנקודת מבט מוסרית, שעלינו להגיב עליו באופן החריף ביותר. כאן
עלינו לקבוע סינימום. זהו חוק יוצא מן הכלל וצריכה להיות בו גם שיטה
יוצאת מן הכלל. כשאני שואל את עצמי האם בכל זאת איני בוחן יד לדבר
שאולי במקרה מסוים לא יהיה בו צורך, יש לי שתי תשובות לכך: א) החוק
הזה אינו רטרואקטיבי, וכיון שגדון בחוק הנאצים ועוזריהם, הבעיה אינה
כל כך בוערת; ב) בידי המדינה, בידי התביעה הכללית, ישנם אמצעים שונים
להיקון תוצאות החוק, אם באיזה מקרה יוצא מן הכלל הוא לא יתאים לענין.
אני הייתי מוכן לפשרה אחת בענין זה: לקבוע סינימום של שבע שנות מאסר,
במקום עשר שנות מאסר.

הסגנון הזה, של קביעת עונש לפשע זה כמו העונש על

רצח, הוא סגנון מטעה. אני חושב שהקהל יבין אותו כפי שאני מבין זאת:

שסתוך הומוניטאריות מוטעה ומטעה משתמטים ממילוי חובתנו. אינני שואף
לדם, אבל זאת שאלה של אחריות. הרי אין אנחנו סניגורים, אין אנחנו סתם
בני אדם, אין אנחנו פילנתרופים; הרי אנחנו מחוקקים! אין אנחנו יכולים
להשאיר זאת בידי השופט.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
29.3.50
חוק בדבר מניעתו וענישתו
של הפשע השמדת עם.

דל.

י. בר-יהודה: בזמנו הוטבר לי שבכל מקום שכתוב "דינו מאסר עולם" פירוש הדבר ממיל ועד מאסר עולם, ולכן על רצח כתוב: "יהיה נדון לעונש מוות" ולא "דינו עונש מוות". אם ההסברה הזאת נכונה, הרי אם כתוב כאן "האשם בהשמדת עם דינו סיתה", פירוש הדבר שדינו ממיל ועד מות.

היו"ר נ. ניר: טעין 42 בחוק הפלילי אומר כי בעונש סיתה, לא יכול להיות עונש אאאא קל יותר.

י. בר-יהודה: בשאלה אם לכתוב "סיתה" או "כמו העונש על רצח", אני מוכן לקבל את שתי הנוסחאות, כי לכל אחת מהן יתרון משלה. אם יוצאים מנקודת מבט של הצד החינוכי בחוק זה, הרי אם כתוב בחוק שכל הקשור בפשע השמדת עם הוא רצח, זה אא חינוכי יותר מאשר אם כתוב שבעד פשע זה מענישים כך וכך. אבל אני מוכן לקבל גם את הנוסח הראשון וגם את הנוסח השני, כי איכנסי רואה הבדל גדול ביניהם.

בענין המינימום של העונש. יתכן שבהרבה מקרים בתוך עבודת ועדת החוקה, אציע לקבוע מינימום של עונש; על אחת כמה וכמה במקרה זה. ישנם דברים שבהם אני מסכים להיות לא-צודק. אינני רוצה לדקדק במסקולת של בית-מרחק לגבי אנשים שבצורה זאת או אחרת השתתפו בפשע של השמדת עם. כאשר מדובר במקרים שבין אדם לאדם, אני בעד מאכסימום אאאא התחשבות אא במסיבות; במקרה זה אינני רוצה להתחשב במסיבות. אני לא עמדת במבחן כזה ויתכן שגם אני לא הייתי עומד בו, אבל אין זה מסנה אף במשהו. ישנם דברים שלגביהם אינני רוצה לקבל שום סיפורים על מסיבות שהניעו את האדם והכדיחו אותו לעשות כך: כאשר הדבר הוא נגד החברה ככלל. לכן ענין המינימום בעונש - ומינימום גבוה, אחרת אין הגיון בהצגה לקבוע מינימום בחוק ממין זה - הוא אאאאאא הדבר היחיד שעליו אני מוכן להמתייב. עלינו לקבוע מינימום של עשר שנים.

פ. כהנא: יש תוקף מסויים להודעת הממשלה בנוגע לאי-קיומו של עונש המוות. השאלה היא עד כמה חלה הודעה

זאת על החוק הנידון.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
29.3.50
חוק בדבר מביעתו וענישתו של
הפסע השמדת עם.

ח. וילקנפלד:

האקזקוטיבה, והממשלה אמרה שהן כוונותיה וכיצד היא חושבת להשתמש
בפטריוטיה בשטח זה. אפשר לשאול את הממשלה האם היא חושבת שהודעתה
חלה או אינה חלה על חוק זה, והממשלה אז תתן הודעה נוספת על פדיניותה,
שתבהיר את עמדתה בענין זה. אחרי שהממשלה תתן הודעה כזאת, תהיה לכנסת
אפשרות להסיק את כל המסקנות. אבל הכנסת אינה יכולה ע"י מחלטה להכנס
לתחום הפדיניות של הממשלה בתור רשות מבצעת.

י. גדר:

אני מציע שיו"ר הועדה, אולי עם עוד
חבר אחד של הועדה, יפנו לשר המשפטים ויבררו

אתו את הענין. אנחנו יכולים להודיע כי אנחנו מחכים להודעת הממשלה בענין
זה.

י. גר-יהודה:

אני מציע שתיעשה הצבעה נסיונית לגופו
של דבר, מבלי לדבר על הצורה. אם יתברר

שלגופו של דבר יש אחדות דעות, נמצא גם את הצורה לכך.

י. לם:

אני מציע להצביע על החוק ולעבור לחוק
גיל הנישואים. השאלה אם לקבל או לא לקבל

החלטה בענין עונש המוות, אינה קשורה עם החוק. לאחר שנקבל את החוק,
אנחנו יכולים לקיים ישיבה נוספת היום ולהחליט אם לפסור או לא לפסור
הודעה בענין זה.

הצעה בתקבלה.

היו"ר ג. ניב:

ה צ ב ע ה

בעד הנוסח האוסר שהעונש על הפסע השמדת עם יהיה
כעונש על רצח - 2 .
בעד הנוסח האוסר שהעונש על הפסע השמדת עם
יהיה מיתה - דוב.

הוחלט: לקבל את הנוסח האוסר "דינו מיתה".

בעד קביעת מינימום בעונש על הפסע השמדת עם - 7 .
נגד - 4 .

הוחלט: לקבוע מינימום של עשר שנות

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
29.3.50
חוק בדבר סניעתו וענישתו של
הפשע השמדת עם

היו"ר נ. ניר: אני מעמיד להצבעה בסיונית את השאלה

אם הועדה חושבת שאם יתבטל פסק-דין הסווא, או כל זמן שלא יתבטל, אבל קיימת הודעת הממשלה לא לבצע אותו, שהודעת

הממשלה צריכה או לא צריכה לחול על חוק זה.

בעד זה שהודעת הממשלה לא תחול על חוק זה - 10.
נגד - 1.

הדעה הכללית של הועדה היא שהודעת
הממשלה ביחס לאי-ביצוע פסק-דין של
סווא, לא צריכה לחול על חוק זה.

הועדה מתכנסת בשעת הפסקת ישיבת הכנסת
כדי לדון על הצורה הנאותה להנאת החלטה
זו בפני הכנסת.

המנסח של משרד המשפטים, מר שלי,

פנה אלי בטכתב ובו ביקש לא לשנות את שם החוק מ"וענישתו" ל"וענישה
עליו", מטעמים דקדוקיים.

ה צ ב ע ה

ההצעה ששם החוק ישאר "חוק למניעתו וענישתו
של הפשע השמדת עם" -

בתחילה.

חוק גיל הנישואים

י. בר-יהודה (יו"ר ועדת המשנה)

אני צריך להתחיל מהקדמה קצרה: בפני

חברי הועדה הועמדה השאלה האם הם ישמרו בדיוק על גבולות העניין שבמסר להם או ירחיבו את הידיעה ויאפשרו הכנסת כל העניינים הקשורים בחוקי הנישואים הקיים בארץ. סכסכו בינינו של ההצעות שאינן נובעות לגיל הנישואים אלא לעצם החוקים הקיימים עכשיו בארץ בעניני הנישואים, אינן שייכות לועדה הזאת ולחוק המוצע. כל מי שיש לו הצעות כאלה - ואני לכשל, אחד כאלה - ימצא את הדרך להכניסן לכנסת בצורת הצעות/ חוק. בחוק זה המדובר הוא רק בגיל הנישואים, לפי חוקי הנישואים הקיימים בארץ. הוצאנו משם הדיונים של הועדה את כל ההצעות בענין של חוק הנישואים האזרחי או של תיקונים ושינויים בחוק הנישואים הקיים, שהן בנחישת שינוי יסודותיו של חוק זה לא בענין הגיל. הצענו לחברים שהיו להם הצעות בענין זה, להכין הצעות חוק ולהביאן, לפי רשות האינצידנטית הפרטית של כל חבר הכנסת. אני גם מודיע שבנוגע לחוק נישואים אזרחי, אשתמש בזכות זאת.

אני רוצה לקרוא את טעימי החוק, כפי

שנתקבלו בוועדת המשנה, ולציין בעיקר את שלשת הטעימים בהם היו השתייבויות.

טעימה 1

"בחוק זה -
 "קטנה" פירושה - אשה שטרם מלאו לה שש עשרה שנים תמימות;
 "נערה" פירושה - אשה שמלאו לה שש עשרה שנים תמימות וטרם
 מלאו לה שמונה עשרה שנים תמימות;
 "נישואין" כוללים "קידושין";
 "פקיד טעור" פירושו - אדם שנתמנה להיות פקיד טעור על ידי
 שר הטעור לצורך חוק זה."

קבענו את שתי ההגדרות, "קטנה" ו"נערה",
 מפני שלגבי נערה עד גיל 16 קבענו איסור מוחלט של נישואים, גם אם האב,
 האם או האפוטרופוס, רוצים בכך, ולגבי נערה מגיל 16 - 18 קבענו שהנישואים
 סותרים בהסכמת האפוטרופוס.

בטעיף זה קיימת הסתייגות שלי, ובאופן
 אלטרנטיבי גם של חבר הכנסת בר-רב-האי, אשר רוצה עוד לחשוב בענין זה.

דל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
29.3.50
חוק גיל הנשואים

י. נד-יהודה:

הצעתו היא: "קטנה פירושה אשה שטרם מלאו לה שבע-עשרה שנים תמימות"
ו"נערה פירושה אשה שמלאו לה שבע-עשרה שנים תמימות וטרם מלאו לה שמונה-
עשרה שנים תמימות."

אחד הניסוקים הרציניים שהובאו בוועדת

המטנה, נבד הצעתו, היתה העובדה שגיל 16 נקבע בחוק בפלילי בטעמים רבים
אחרים, ואם נקבע את גיל 17 כגיל הנישואים, נצטרך לתקן גם את אותם הטעמים,
ובעיקר את הטעמים המדורים על אונס קונטרקטבי, כלומר מניחים שלקטנה
אין דעה, וגם אם היא נותנת את הסכמתה, אי-אפשר לחשוב זאת כהסכמה מצדה.
תיקון הטעמים האלה יעורר התנגדות סכמה בחינות.

הניסוק השני היה: הרבנות הראשית סדרה כינוס

ובו הוחלט על פניה לא לקיים נישואים למטה מגיל 16. בעיקר סר ורהפטיג
עמד על נקודה זאת ותבע להשאיר את אותו הגיל שאליו הגיעה גם הרבנות
הראשית מתוך רצונה הטוב, כדי לא להכנס לקונפליקט עם הרבנות בענין זה.

סעיף 2

"אדם שעשה אחד מאלה -

- (א) נשא קטנה לאשה;
  - (ב) נשא נערה לאשה מבלי שהוריה או אפוטרופסיה הסכימו לנישואין תחילה;
  - (ג) השיא קטנה - בתו או הנתונה לאפוטרופסות שלו - לאיש;
  - (ד) ערך נישואין או טייע בכל תפקיד שהוא בעריכת נישואין - או בקשר לעריכת נישואין -
  - (1) של קטנה, או
  - (2) של נערה מבלי שהוריה או אפוטרופסיה הסכימו לנישואין תחילה -
- דינו - מאסר עד שתי שנים או קנס עד שש מאות ל"י או שני הענשים כאחד."

סעיף 3

(א) נערכו נישואין בניגוד לסעיף 2, והם תופסים לפי החוק החל על עניני הטוב האישי של הצדדים, - תשמש העובדה שהנשואין נערכו בניגוד לסעיף 2 עילה להתרתם בדרך של בט, או בדרך של פירוק קשר הנישואין, או בדרך אחרת, הכל לפי הוראות החוק החל על עניני המב האישי של הצדדים.

(ב) חביעה להתרת קשר הנישואין על יסוד העילה האמורה בסעיף קטן (א), יכולה להיות מוגשת על ידי הקטנה או הנעמה, הכל לפי הענין, או על ידי אחד מהוריה או אפוטרופסה או על ידי פקיד סעד.

דל.

י. בר-יהודה:

"(ג) אם סבור פקיד סעד שיש ענין לכלל בדיון המתנהל בבית דין מוסטך על תביעה להתרת קשר הנישואין על יסוד העילה האמורה בסעיף קטן (א) ושאין הוא, לפי שיקול דעתו, להופיע בכל דיון כזה ולהסמיע בו את טענותיו.

(ד) בית הדין מוסטך לא יזקק לתביעה, על כל יסוד העילה האמורה בסעיף קטן (א) אלא אם התביעה הוגשה לפני שמלאו לאשה שמונה עשרה שנים תמימה."

אחת הנקודות העליונות בויכוח שלנו היתה

השאלה, מה יהיה אחרי שמישהו נשא אשה בניגוד לחוק הזה, קיבל על כך עונש, ישב במאסר או שלט קנס; מה יהיה גורלה של האשה; האם היא תהיה מסועבדת לבעלה כל ימי חייה, גם אם היה זה ענין של לחץ בלתי הוגן מצד מישהו אחר, כשהיתה בניל צעיר מאוד. חשבנו איך לפצול דרך להבטיח את התרת הנישואין האלה מגלי לפגוע בחוק הקיים. בקטנו שיטצו לנו חוסר על המצב בענין זה בעדה היהודית ובעדות הדתיות האחרות, כי כפי שאתם יודעים, יש לנו הרבה מאוד כתות דתיות שמצנן היורדי שונה מאוד. צריכים היינו למצוא פורמולה שאולי אינה נותנת תשובה ל-100% של המקרים, אבל נותנת תשובה לפחות לרוב המקרים. הצורה שקבלנו עונה לרוב המקרים בישוב היהודי ובמידה מאכסימלית גם לחלק גדול של המקרים בעדות האחרות. נדמה לנו שמע"פ 3(א), שנתקבל פה אחד, נותן תשובה בענין זה. לפי החוק הדתי/היהודי הקיים, יש מספר הברים המשמשים עילת-תביעה למתן גט. אנחנו הוספנו לעילות האלה את העובדה שהנישואין נעשו בניגוד לחוק זה, וקבלנו גם הודעת הרבנות שהיא מקבלת זאת כעילת-תביעה נוספת. העובדה שהנישואין היו בניגוד לחוק זה, יכולה אם כן, להיות מספיקה כדי לשמש אצא לתביעת גט, אם אין טעמים נבדילים.

בסעיף-קטן (ג) קבענו כי יוכל לבוא בתביעה

כזאת. תוך כדי הויכוח נתקלנו בשאלה שהאב או האפוטרופוס של הילדה, שהוא הסכרית אותה להנשא נבד רצונה או ספסי שאינה מבינה, ולעתים קרובות עושה זאת בצורה של לחץ ישר, הוא יוכל גם להופיע בשם בתביעה כזאת. לכן הוספנו שתביעה כזאת יכולה להיות מוגשת ע"י פקיד הסעד, ועל זאת יש ערעור מצד סר ג'רב'ורה, שנתמך ע"י סר ורת'טיג. אנחנו קבענו כי קצין הסעד יוכל להיות היוזם של תביעה כזאת, גם אם הקטנה אינה טיימה את כוחו, ספסי שכמו שהודי הילדה הכריחה להנשא, הם יכולים להכריחה לאמר שאינה רוצה בגט. סר ג'רב'ורה הביא בפנינו כמה פסוקים מהחוק הקיים לבי הערה

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
29.3.50
חוק גיל הנישואין

י. בר-יהודה:

המושלטית, שם כתוב שמעניין זה לא יכול להופיע איש שלישי, אלא רק בעדות, כאשר יוזמן, אבל לשם כן צריך שלפני כן משהו יביש תביעה, ואם אין סגייסים תביעה לא מתקיים משפט ומקיד הסעד אינו יכול להופיע. סר ג'רג'ורה מנא כי הדבר עומד בניגוד לחוק הקיים אבל נתוני ישראל בני הדת המושלמית, ולכן התנגד לדבר הזה. אנחנו מצאנו כי היות ונזהרנו מאוד לגבי החוק הקיים אבל העדות הדתיות מבחינה מסריאלית, הרי יש לנו רשות מבחינה פרוצדוראלית לעשות שינוי בחוק הקיים, אם לגבי איזה שהוא חלק של נתוני ישראל יש בזה שינוי, ספני שהדין בתביעה כזאת ייערך בין כך לפי החוק המסריאלי הקיים של כל עדה דתית, שבו אין אנחנו פוגעים.

בסעיף-קטן (ג) קבענו שאם שנישאה בניגוד

לחוק זה יכולה לבוא בתביעה כזאת שנה אחרי היותה בוגרת, ז"א עד גיל 19, אך סגיל 18 עד 19 התביעה יכולה להיות מוגשת רק על-ידה בלבד, ולקציין הסעד ואחרים אין מה לאמר בעניין זה.

סעיף 4

"בקביעת עושו של אדם שיצא חייב בדין על עבירה לפי סעיף 2 (א) או (ב) יביא בית המשפט בחשבון כבודם להסתקת העובש את העובדות הנאות:

(א) כי אותו אדם התיר את קשר הנישואין לפי דרישת הקטנה או הנועה, הכל לפי העניין;

(ב) כי אותו אדם קיים פסק דין שניתן על ידי בית דין מוסמך להתיר קשר הנישואין."

היות ולפי החוק היהודי, גם אחרי שהוצא

פסק-דין המחייב את הגבר לתת גט, הוא יכול לש לתת אותו, אנחנו - כמו שעושים גם בתי-הדין הרבניים - משתמשים בשורה של אמצעים בכדי ללחוץ עליו ולהכריח אותו לתת גט. אנחנו רוצים בדרך חוקית להוסיף אמצעים ללחץ במקרים כאלה. הויכוח בינינו היה, באיזו צורה לעשות זאת. הרוב בועדה החליט ללכת בדרך המבטיחה הקלות לטי שיוציא לפועל את פסק-הדין. המיעוט רצה לראות את אי-נחמנות הגט במקרים כאלה, כפסע נוסף שעליו יהיה עונש נוסף: "בעל שנית-משפט או בי"ד מוסמך פסק, על יסוד העילה האמורה בסעיף 3 (א), לחייבו לתת גט לאשתו או להתיר בדרך אחרת את קשר הנישואין, והוא לא קיים את הפסק תוך חדש ימים, דינו מאסר עד .... שנים או קנס

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
29.3.50
חוק ביל הנישואין

י. בר-יהודה:

בסעיף-קטן (א) מתחילה משעת מתן הפסק - אם ניתן בנוכחות הנאשם, ואם ניתן בהיעדרו - מיום שהפסק הודע לו כחוק.

סעיף 5

"פקודת החוק הפלילי 1936 תתקן כד:

- (א) בסעיף 182 -
  - (1) הנקודותיים והסקף אחרי המלים "כל אדם" יימחקו;
  - (2) הסימן "(א)" בראשית פסקא (א) יימחק;
  - (3) במקום הנקודה - פסיק והמלה "או" בסוף פסקא (א) יבוא פסיק;
  - (4) פסקאות (ב) ו-(ג) יימחקו.
- (ב) סעיף 183 יימחק.

סעיף זה מתקן את החוק הפלילי בהתאם

למה שקבלנו בחוק זה.

בסוף החוק יבוא סוף האוסר ששר הצאצא

המשפטיים סמוכה על ביצוע חוק זה.

אם התיקון שלי בסעיף 1, ביחס לביל 17,

יתקבל, תהיה הסתייגות נוספת ביחס לתיקון סעיף 162, 153 של פקודת

החוק הפלילי.

י. הררי:

אני מציע להפסיק את הישיבה, כי לא יאכן

לדון על זאת בפזיזות, ועלינו ללכת לישיבת

הכנסת.

היו"ר ג. ניר:

ה צ נ ע ה

בעד הפסקת הדיון בחוק זה, - 7.
נגד - 2.

הנחלט: להפסיק את הדיון בחוק זה ולהמשיך בו אחרי הפגוא.

על סדר היום שלנו חוק הנוטריונים

וחוק רישום פטירות חיילים, אשר ועדת המסנה עדין לא התחילה לדון בהם.

הועבר אלינו חוק הנאצים. עלינו להחליט בענין חוק ביל הנישואים ובשאלת

ר.ל.

ועדה החוקה, חוק ומשפט
29.3.50
חוק גיל הנישואין

היו"ר נ. ניר:

הפרוצדורה בענין החלטת הממשלה בדבר שריס שיחסימו ישיבות מטעלה.
האם הועדה מסכימה לקיים ישיבה בפגרא?

הוחלט: לא לקיים ישיבת הועדה בע נרא.

אני נועל את הישיבה ומאחל לכם חג
שמח.

היו"ר נ. ניר

הישיבה נועלה בשעה 10.10.